

اصول سازماندهی و مشارکت تشکل‌های غیر دولتی بخش کشاورزی

(با تأکید بر امکان‌سنجی، حمایت و هدایت
تشکل‌های محلی و ملی)

انتشارات سپهر اندیشه

شماره پستی: ۴۵۹۳۰۰۶ تهران: ۶۶۶۶۶۶۶۶
email: sepehrandish@yahoo.com

سرشناسه : مهدی دوست حسین، ۱۳۴۵-

عنوان و نام پدیدآورند : اصول سازماندهی و مشارکت تشکلهای غیر دولتی بخش کشاورزی (با تأکید بر امکان سنجی، حمایت و هدایت تشکلهای محلی و ملی / نویسنده حسین مهدی دوست

مشخصات نشر : تهران: سپهر اندیش، ۱۳۸۹

مشخصات ظاهری : ۱۹۸ ص

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۳۱-۰۵-۸

وضعیت فهرست نویسی : فیا

موضوع : کشاورزی تعاونی--ایران

موضوع : سازمانهای غیر دولتی

شناسه افزوده : . :

رده بندی کنگره : ۹۱۳۸۹م۹۱۹لف/DH۱۴۹۱

رده بندی دیویی : ۶۸۳/۳۳۴

شماره کتاب شناسی ملی : ۲۱۵۹۴۹۶

تهیه و تدوین: حسین مهدی دوست

ناشر: انتشارات سپهر اندیش

تیراژ: ۲۰۰۰ جلد

فینت: ۳۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: اول امور فنی و اجرایی: نبی سپهریان

سال انتشار: سال ۹۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۳۱-۰۵-۸ ۶

نشانی ناشر و مرکز پخش: تهران: زرتشت غربی - خیابان کبکانیان - کوچه هفتم - پلاک

دو تلفن: ۰۹۱۲۵۳۷۴۹۷۵ - ۸۸۹۵۴۰۰۶

- صندوق پستی: ۱۲۱۵۹۹۵۶۱۳

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ می باشد

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۶
مفاهیم.....	۹
فرآیند تشکل‌ها در توسعه اجتماع و اقتصادی.....	۱۲
تعریف تشکل.....	۱۸
انواع تشکل‌ها.....	۱۸
- ویژگی‌های تشکل‌ها.....	۱۸
- سطح بندی تشکل‌ها.....	۱۹
- کارکرد تشکل‌ها.....	۲۲
- سازمان‌های تعاونی و اتحادیه‌های مربوطه.....	۲۵
- سازمان‌های غیردولتی (NGO).....	۳۲
- سازمان‌های مبتنی بر جوامع محلی (CBO).....	۳۴
- سازمان‌های صنفی و حرفه‌ای.....	۳۶
- تشکل‌ها در ایران از دیدگاه قانونی.....	۳۷
- مسئولیت‌ها و وظایف تشکل‌های غیردولتی.....	۴۷
- مسائل و مشکلات تشکل‌های غیردولتی.....	۵۹
- تشکل‌های بومی.....	۷۵

- ۸۱ - انضباط و سازماندهی در تشکلهای غیردولتی.....
- ۸۷ - حوزه اصلی فعالیت و عملکرد تشکلهای غیردولتی.....
- ۸۸ - مراحل یا روند شکل گیری تشکلهای.....
- ۸۹ - نقش دولت در حمایت از تشکلهای مردمی و غیردولتی.....
- ۹۱ - نقش دولت در تقویت جایگاه تشکلهای مردمی.....
- ۹۴ - ساختار تشکلهای مردمی غیردولتی.....
- ۹۹ - بررسی مدل‌های پویایی تشکلهای مردمی.....
- ۱۰۲ - آسیب شناسی تشکلهای مدل *SWOT*.....
- ۱۰۵ - الگوهای تعاملی تشکلهای.....
- ۱۰۷ - تکنیک های برنامه ریزی.....
- ۱۱۰ - جامعه مدنی به عنوان پدیده اجتماعی.....
- ۱۱۷ - روشهای مدیریت اداره پروژههای مشارکتی *PPCM*.....
- ۱۳۲ - سیاستها و راهبرد های استراتژیک در توسعه تشکلهای.....
- ۱۸۲ - پیشنهادات و راه حل های ساختاری.....
- ۲۰۹ - منابع و مآخذ.....

مقدمه

در دنیای آشفته کنونی با توجه به تغییرات سریع، همواره نیاز به حرکت‌های جمعی انسانها برای اداره امور عمومی احساس می‌شود. برداشتی که اکثر برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران دولتی از مفهوم توسعه دارند، با آنچه در عمل وجود دارد متفاوت است. این امر باعث شده است مردم که اغلب مخاطبان اصلی فرآیند توسعه می‌باشند، برداشتی متفاوت و گاهی متناقض از آن داشته باشند. توسعه در مفهوم درست آن به معنای مشارکت دادن مردم در تمام مراحل آن است. تنها در این مورد است که مردم به طور مستقیم یا غیر مستقیم از نتیجه آنچه ساخته و پرداخته‌اند، بهره‌مند خواهند شد.

تحقق مشارکت، موجب توسعه‌ای مردمی می‌گردد. در کشورهای توسعه یافته، مردم از طریق نهادهای مختلف اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، آموزشی، و امثال آن در تصمیم‌گیری‌های کارگری، علمی، تخصصی و تجاری در قالب سازمان‌های رسمی و غیررسمی در زمینه‌های مختلف فعال می‌باشند. این درحالی است که در کشورهای در حال توسعه به دلیل اشتباه فاحش در تعریف جایگاه مردم و دولت، مردم از نقش ضعیفی برخوردار می‌باشند.

تشکل‌های غیردولتی، سمبل یکی از مصادیق جامعه مردم نهاد در ارتباط با دموکراسی و حاکمیت ارزش‌های مردمی، زمینه‌های مشارکت بیشتر را در اداره امور فراهم می‌آورند و می‌توانند به عنوان عوامل اثرگذار در سیاست‌گذاری، اجرا و پیگیری آنها در اداره امور عمومی صاحب نقش باشند. تشکل‌های غیردولتی با جلب اعتماد و کمک‌های مردمی، ملی و بین‌المللی به گشودن گره‌های اجتماعی می‌پردازند و بار سنگینی را از دوش دولت بر می‌دارند. از طرف دیگر، موجب بالا بردن سطح توانمندی‌ها در ارتباط با شناخت مسائل و مشکلات و ارائه راهکارهای منطقی و ایجاد اشتغال تمام وقت و نیمه وقت می‌شوند افراد در تشکل‌های غیردولتی (خود جوش) کار گروهی و مدیریت مشارکتی را با اعتماد به یکدیگر و همدلی تجربه می‌کنند.

تشکل‌های غیردولتی، زمینه‌ساز تقویت فرهنگ خود اشتغالی و خود باوری، برای ایجاد و اداره مشاغل کوچک در کشور خواهند شد. محور قرار دادن خدمتگزاری دولت به مردم و تاکید بر مردم سالاری در جامعه، اجتماع را نیازمند قوانینی برای حمایت از سازماندهی تشکل‌هایی به منظور رسیدن به هدفی مشترک می‌نماید. فرد فرد جامعه می‌بایست قادر به سازمان دادن تشکل‌هایی برای حل مشکلات خود و عامه باشند و قوانین موضوعه کشور نیز می‌بایست آسان کننده تشکیل و نظم امور آنها باشند.

تشکل‌های غیردولتی (تشکل‌های خودجوش و مردمی) با تقویت حس مسئولیت پذیری و پرداختن به مسئولیت پذیری و مسئولیت‌های اجتماعی به شکل گسترده به عامه مردم خدمت می‌کنند و عنوان «سازمان‌های مردمی» را دارند. این نوع سازمان‌ها در جامعه دموکراسی ظاهر و فعال می‌شوند و در مقایسه با ارگان‌های دولتی، تشکل‌های غیردولتی اغلب توان آن را دارند که کالاها و خدمات عمومی را به نحوی کارآمدتر، با کیفیت بالاتر و هزینه کمتر در اختیار مردم قرار دهند. اگر چه بخش غیردولتی الزاماً انتفاعی نیست، با این حال برای دستیابی به کمک‌های بلاعوض، قرار دادهای خدمات، اعانه‌های داخلی و بین‌المللی، رقابتی در درون آن مطرح است که این امر موجب صرفه‌جویی در هزینه‌های دولتی می‌شود. به احتمال زیاد یک تشکل غیردولتی کوچک محلی نیازهای واقعی مردم را با شیوه‌ای مطلوب‌تر نسبت به یک نهاد دولتی بزرگ و دوردست شناسایی و برآورده می‌کند. بسیاری از دولت‌ها، اکنون کارایی برتر تشکل‌های غیردولتی را در موارد متعدد پذیرفته‌اند. افراد با توجه به نیروهای بالقوه‌ای که در آنان وجود دارد، می‌توانند با ایجاد و تشکیل تشکل‌های غیردولتی به حل برخی مشکلات خود و جامعه از راه درگیر شدن در شناخت و ریشه‌یابی گره‌های اجتماعی و دادن راهکارهای منطقی و حضور داوطلبانه در اداره امور عمومی نقش بسیار ارزنده‌ای داشته باشند.